

EKSTRAORDINÆRT ÅRSMØTE

i Tyristrand Vannverk SA

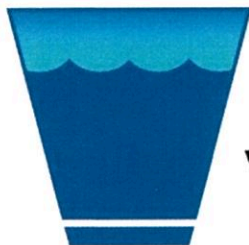
Onsdag 20.februar 2019
klokken 19.00

Møtested:
KLUBBHUSET, TYRISTRAND

Tema: Vannmålere

Møterett/fullmektig: Alle medlemmer har rett til å møte i årsmøtet. Kan du ikke møte selv kan du velge å la en fullmektig møte og stemme for deg. Skriftlig fullmakt må foreligge. Ingen kan være fullmektig for mer enn ett medlem. (§ 36 i samvirkeloven).

www.tyristrandvannverk.no

TYRISTRAND
VANNVERK SA

Ekstraordinært årsmøte 20. februar 2019:

Dagsorden:

1. Åpning og konstituering:
Godkjenning av innkallingen
Godkjenning av fullmakter, fremmøtte representanter
Utdeling av stemmesedler.
Valg av ordstyrer
Valg av 2 representanter til å underskrive protokoll
2. Styreleder informerer om møteregler og gjennomføring av møtet
3. Underskriftsaksjonens forslag til årsmøtet
4. Representant for «aksjonen» presenterer sitt syn
5. Daglig leder presenterer styrets/daglig leders syn
6. Styreleder presenterer styrets kommentar
7. Kontrollkomiteen leser opp sin kommentar
8. Diskusjon
9. Lukket avstemming
10. Opptelling av stemmer ved kontrollkomiteen og sekretær
11. Kontrollkomiteen leser opp valgresultat
12. Avslutning

På ekstraordinære årsmøter behandles bare de saker som er nevnt i innkallelsen. (Vedtektene § 13)

Forslaget det skal stemmes over:

Vannmålere skal ikke monteres, dog åpnes for at inntil 3 % av eierne benytter vannmåler (industri/storforbrukere).

Hvorfor er det unødvendig å innføre vannmålere på Tyristrand

- Tyristrand Vannverk trenger ikke at det settes inn vannmålere for å driftes økonomisk. Sikker drift av vannverket kan gjøres ved å fortsette dagens system med årlig vannavgift. Langtidsbudsjettet som er basert på årlig fastavgift budsjetterer med årlige overskudd.
- Vannmålere vil medføre til dels store økte vannregninger hos de fleste andelshavere mens besparelsen for de som ikke bruker særlig mye vann blir liten. En gjennomsnittsfamilie med to barn vil få en årlig regning på 6.688 kroner. Dette er en økning på 3.188 kroner fra i dag. I tillegg kommer engangskostnaden for å installere måleren. Dette vil ligge på et sted mellom 2.000 og 5.000 kroner
- Tyristrand vannverk er et samvirketiltak. Det skal skaffe alle andelshaverne det vannet de trenger til en billigst mulig pris. Vannmålere gjør vannet dyrere enn dagens system for de aller fleste.
- Alle andelshavere er like avhengige av vann. Det aller meste av kostnadene til å drive vannverket er uavhengig av hvor mye vann den enkelte bruker.
- Det ligger i samvirketiltaket at den enkelte må tilpasse eget forbruk for at det skal være vann til alle. Dette gjøres ved at det f. eks. er restriksjoner på hagevanning.
- Erfaringsmessig går det totale gjennomsnittlige vannforbruket ned der det innføres vannmålere. De med dårlig råd tvinges til å spare på vann mens de med god råd ikke trenger å bekymre seg og kan bruke det vannet de ønsker.

Striden dreier seg egentlig bare om en sak, skal det installeres vannmålere på Tyristrand eller ikke. Alle andre ting som er kommet opp i løpet av det siste året er uvedkommende denne saken.

Mer utførlig argumentasjon følger på de neste sidene.

Utdypende argumentasjon

Er vi enige med styret om noe?

Selvsagt er vi det. De mest grunnleggende elementene er vi enige om er:

1. Tyristrand vannverk stal styres etter Vedtektene og fortsatt forsyne andelshaverne med tilstrekkelig vann av god kvalitet til en billigst mulig pris. Men: Vi i «aksjonsgruppa» mener at dette best kan gjøres ved å fakturere en årsavgift basert på det det koster å drive vannverket. Det er derfor vi går mot installasjon av vannmålere.
2. Det er ikke nødvendig å installere vannmålere på Tyristrand de nærmeste årene av økonomiske grunner. Styret har andre grunner som de mener er vesentlige. Vi mener at de økonomiske kostnadene for andelshaverne teller mer.
3. Det skal være mulig å kunne samarbeide selv om man er uenige i en sak. Det ekstraordinære årsmøtet 20 februar er en følge av enigheten om vedtekter. Aksjonsgruppa foreslo også for styret at de skulle fremlegge sin argumentasjon i innkallingen til møtet, noe styret aksepterte.

Hvilke argumenter taler mot installasjon av vannmålere

1 - Tyristrand Vannverk er ikke avhengig av vannmålere for å få penger til å drift

- I det langtidsbudsjettet som ble fremlagt for årsmøtet i mai 2018 er det budsjettet med et årlig overskudd på 290.000, 550.000 og 630.000 kroner i 2019, 2020, og 2021. Dette budsjettet baserer seg på årlig vannavgifter som i dag.
- Daglig leder i Tyristrand Vannverk (TV) bekreftet overfor et av medlemmene i aksjonsgruppa (telefonsamtale tirsdag 5. februar) at det ikke var nødvendig å installere vannmålere på Tyristrand de nærmeste årene av økonomiske grunner. Vannverket kunne utmerket godt hente inn de om lag fire millionene som trengtes årlig på samme måte som i dag, med en årlig vannavgift, tilknytningsavgifter osv. (Men dette betydde selvsagt ikke at han mente at vannmålere var unødvendige. Argumentasjonen for dette blir fremlagt av styret.)

Det er vanskelig å spå om fremtiden. Derfor er alle budsjettall alltid et oppsett over hva man regner med vil skje. Men budsjettallene er satt opp av styret og levert ut til andelshaverne for å gi oss et best mulig bilde av det styret regner med vil komme, basert på dagens kostnader og investeringsplaner. Vi velger derfor å tro på disse tallene. Dersom det likevel kommer store nye investeringer de nærmeste årene som styret ikke hadde mulighet til å forutse, vil dette måtte drøftes i årsmøtet og om andelshaverne er enig i investeringene kan kostnadene dekkes ved en midlertidig ekstra vannavgift for å håndtere kostnaden slik det er gjort tidligere. De to store investeringene vannverket står overfor i nærmeste fremtid, oppgradering av renseanlegget og høydebassenget på Fegri er ifølge daglig leder allerede lagt inn i langtidsbudsjettet med renter og avdrag på lånekostnader.

2 - Hvordan vil vannmålere slå ut for andelshaverne

Basert på styrets egen prisliste som ligger på vannverkets hjemmeside får en innføring av vannmålere ulike utslag avhengig av vannforbruket. Ringerike Kommune regner med at hver husstand i Ringerike har et gjennomsnittlig forbruk på 150 – 200 kubikkmeter i året. Landsgjennomsnittet ligger på det samme. Er man usikker på eget vannforbruk er en tommelfingerregel at det brukes 50 kubikkmeter per person i året eller man kan lese av hvor mange

kubikkmeter avløpsvann man sendte til det kommunale renseanlegget om man er knyttet til dette. (NB: Om du har lagt vann til utekran utenfor den kommunale måleren kommer dette i tillegg til målerforbruket.) Dagens vannavgift er 2.800 pluss moms. Dette tilsvarer 3.500 kr. per år.

Et forbruk opp til 91 kubikk per år gir en liten besparelse. Den går fra 263 kroner ved minsteforbruket på 80 kubikk ned til 0 ved et forbruk på 91 kubikkmeter. Det betyr at samtlige husstander med to eller flere medlemmer får en økning i den årlige vannregningen.

Husstand på 1 person: Opptil 80 kubikkmeter (Minstetakst). Årlig kostnad 3.238 kr.

Dette gir en innsparing på 263 kroner i året. Men fordi minstetaksten er satt til 80 kubikk vil en enslig med lite vannforbruk på f. eks. 50 kubikk måtte betale for 30 kubikkmeter han eller hun ikke bruker. Det betyr at man betaler 862 kroner i året for vann man ikke bruker.

Husstand på 2 personer: Gjennomsnittsfbruk 100 kubikkmeter. Årlig kostnad 3.813 kr.

Dette gir en økt årlig kostnad på 313 kroner.

Husstand på 3 personer: Gjennomsnittsfbruk 150 kubikkmeter. Årlig kostnad 5.250 kr.

Dette gir en økt årlig kostnad på 1.750 kroner.

Husstand på 4 personer: Gjennomsnittsfbruk 200 kubikkmeter. Årlig kostnad 6.688 kr.

Dette gir en økt årlig kostnad på 3.188 kr.

Husstander med hage hvor det vannes en del i blomsterkasser, grønnsaksbed og drivhus, eksempelvis 300 kubikkmeter i året. Årlig kostnad 9.563 kr.

Dette gir en økt kostnad på 6.063 kroner.

Det første året kommer det en kostnad for installasjon av vannmåler i tillegg. Denne vil for de fleste ligge på 2.000 til 5.000 kroner.

Vi mener at dette er utgifter vi ikke trenger å påføre andelshaverne.

3 - Andre argumenter

- Tyrstrand vannverk er et samvirketiltak. Det skal skaffe alle andelshaverne det vannet man trenger til en billigst mulig pris. Siden det eies av andelshaverne i fellesskap kjøper ikke andelshaverne vann av vannverket. Man tar ut det vannet man trenger til eget behov og betaler inn en årlig sum for å dekke vannverkets driftsutgifter.
- Den enkelte andelseiers behov for vann endrer seg i løpet av et livsløp. Barnefamilier trenger mye mer vann enn et pensjonistektepar eller en enke / enkemann. Men det er viktig å ta med seg at alle andelshavere er like avhengige av vann. Det aller meste av kostnadene til å drive vannverket er uavhengig av hvor mye vann den enkelte bruker. Utgifter til å lønne ansatte eller reparere lekkasjer påvirkes ikke av den enkeltes vannforbruk. Ved å gjøre betaling avhengig av forbruk vil en barnefamilie måtte betale vesentlig mer enn de som bruker mindre vann for å tette en lekkasje selv om begge er akkurat like avhengig av reparasjonen.
- Det ligger i samvirketiltaket at den enkelte må tilpasse eget forbruk for at det skal være vann til alle. Dette gjøres ved at det f. eks. er restriksjoner på hagevanning. Det er i fellesskapets

interesser at slike restriksjoner respekteres. Om det gjøres vil alle andelshavere kunne få dekket eget vannbehov. Ved å innføre betaling for forbruk vil de med god råd kunne bruke det vannet de ønsker mens de med dårligere råd tvinges til å spare på vannet.

- Erfaringsmessig går vannforbruket ned der det innføres vannmålere. De med dårlig råd tvinges til å spare på vann mens de med god råd ikke trenger å bekymre seg og kan bruke det vannet de ønsker.

Hva er det aksjonsgruppa da egentlig mener?

Kort og godt: Vannmålere er ikke nødvendige og de gjør vannet dyrere for andelshaverne. De skal derfor ikke installeres.

Johan Kåre Frydenberg

Steffen Tangen Fossum

Odd Skarvhellen

Svein Åge Eriksen

Gunnar Hollerud

Stein Torgersbråte

Regneeksempler

1 - Forbruk på 50 kubikkmeter per år. (En person)

	Pris	Mengde	Pris
Abonnementsavgift (Gruppe 1)			600
Vannmålerleie			150
Vannkostnad (Minimum 80 kubikk)	23	80	1 840
Årskostnad			2 590
MOMS			648
TOTAL ÅRSKOSTNAD			3 238
Dagens pris inkl. moms			3 500
Årlig prisreduksjon			263

2 - Forbruk på 100 kubikkmeter per år (To personer)

	Pris	Mengde	Pris
Abonnementsavgift (Gruppe 1)			600
Vannmålerleie			150
Vannkostnad	23	100	2 300
Årskostnad			3 050
MOMS			763
TOTAL ÅRSKOSTNAD			3 813
Dagens pris inkl. moms			3 500
Årlig prisøkning			313

3 - Forbruk på 150 kubikkmeter per år (Tre personer - Tyrstrandgjennomsnitt)

	Pris	Mengde	Pris
Abonnementsavgift (Gruppe 1)			600
Vannmålerleie			150
Vannkostnad	23	150	3 450
Årskostnad			4 200
MOMS			1 050
TOTAL ÅRSKOSTNAD			5 250
Dagens pris inkl. moms			3 500
Årlig prisøkning			1 750

4 - Forbruk på 200 kubikkmeter per år (Fire personer - Familie med to barn)

	Pris	Mengde	Pris
Abonnementsavgift (Gruppe 1)			600
Vannmålerleie			150
Vannkostnad	23	200	4 600
Årskostnad			5 350
MOMS			1 338
TOTAL ÅRSKOSTNAD			6 688
Dagens pris inkl. moms			3 500
Årlig prisøkning			3 188

5 - Forbruk på 300 kubikkmeter per år (Hagevanning, blomster, grønnsaksasser osv.)

	Pris	Mengde	Pris
Abonnementsavgift (Gruppe 1)			600
Vannmålerleie			150
Vannkostnad	23	300	6 900
Årskostnad			7 650
MOMS			1 913
TOTAL ÅRSKOSTNAD			9 563
Dagens pris inkl. moms			3 500
Årlig prisøkning			6 063

Vannmålere. Beslutningsgrunnlag og konsekvenser.

Bakgrunnen for beslutningen om vannmålere var en rekke utfordringer som styret så at vannmålere var en god løsning på. De største utfordringene var:

- **Fakturering av næringsdrivende, institusjoner og gårdbrukere.** Ordningen er basert på skjemaer som de det gjelder plikter å fylle ut og returnere til Vannverket hvert år, eller når det er endringer i forhold til det som tidligere er rapportert inn. Dette er en ordning som ikke lenger fungerer, det kommer inn noen få skjemaer. Det er mulig å gjenopprette denne ordningen, men det vil være å sløse med Vannverkets ressurser på en ordning som ikke er bærekraftig i framtiden.
- **Å holde oversikt over de som leier ut boenheter i sine private hjem,** og som etter reglene plikter å betale en ekstra avgift for hver boenhet, er etter vår mening en umulig oppgave. Når vi diskuterer dette med andre vannverk har de samme konklusjon; det var en ordning som fungerte for en del år tilbake, men ikke i dag.
- **Bedre kontroll med medlemsmassen.** Vannmålere ville være et viktig supplement til gnr/bnr som er med på å forhindre at medlemmer faller ut av medlemsregisteret.
- **Bedre vanntrykk i utsatte områder i perioder med høyt vannforbruk.** Vannmålerne gir et mer kontrollert vannforbruk.
- **Mindre belastning på renseanlegget.** Vannmålerne gir et mer kontrollert vannforbruk slik at belastningen på renseanlegget blir mindre og kan forlenge anleggets levetid.
- **Kontroll med lekkasjer:** Vannmålere hjelper til å avdekke lekkasjer.

Vannmålerne skal ikke gi Vannverket større inntekter. Vannmålerne skal gi de samme inntektene som ved å fakturere fastavgifter. Skal vi etter budsjettet ha inn 4 Mill i 2021 så er det 4 Mill enten det er i form av like faste avgifter til alle medlemmene, eller at medlemmene betaler etter forbruk, eller at det er en kombinasjon av fastavgifter og vannmålere som det nødvendigvis vil være mens monteringen av vannmålerne pågår.

Fordeling av kostnadene: Før beslutningen om å ta i bruk vannmålere ble tatt diskuterte vi dette med andre vannverk, hvilke erfaringer de hadde og hvordan vi skulle gå fram, hvordan vi skulle legge opp prisingen osv. Det som gjorde det enklere å ta beslutningen, var at de gamle vannmålerne som leses av manuelt nå blir erstattet med nye digitale vannmålere som kan leses av trådløst. Det er enklere og sikrere både for medlemmene og Vannverket.

Mange kommuner og vannverk har fortsatt en ordning med betaling etter m². Noen har en kombinasjon, du kan velge å installere en vannmåler og betale etter forbruk, eller betale etter m². Det er ikke mange som fortsatt har en flat vannavgift for alle medlemmene slik som på Tyristrand. Krav om differensiering av vannavgiftene er tydelig.

De vi snakker med innenfor vann og avløp sier de nye digitale vannmålerne gjør at gamle ordninger fases ut over tid, grunnlaget for faktureringen er forbruk av vann. I forhold til renseanleggene hvor drift og vedlikehold av renseanleggene er en stor utgiftspost, er det også riktig å betale etter forbruk. De som er tilknyttet vannverket betaler etter det forbruket som de belaster renseanlegget med. Noen hevder at en slik ordning ikke harmonerer med det å være medlem / abonnent, at i stedet for å være medlem så blir du plutselig kunde? Samvirkelovgivningen sier at du skal betale for det du får levert.

Før installasjonen av vannmålere ble stoppet i forbindelse med årsmøtet rakk vi å installere i overkant av 70 målere. I dag har alle institusjoner vannmålere, og så langt vi vet så og si all industri og næringsdrivende. Det ble også installert vannmålere hos en del husholdninger.

Avlesning av målerne: Avlesningen av vannmålerne ved årsskiftet fungerte fint. Det benyttes et såkalt «drive by» løsning hvor man kjører rundt med et avlesningssystem som fanger opp signalene fra målerne. Alle installerte vannmålere ble avlest og dataene er lagret i vårt nye datasystem.

Når vi studerte dataene fra avlesningen ser vi at det som var grunnlaget for beslutningen om vannmålere stemmer med virkeligheten. Forbruket hos den enkelte bedrift henger ikke sammen med hvor mange ansatte de har. Det kan godt være at en bedrift som har få ansatte bruker mye vann, og en bedrift med mange ansatte bruker lite vann. Likedan så henger ikke vannforbruket hos husholdningene sammen med antall familiemedlemmer, her er det store variasjoner. Tyristrand består ikke lenger bare av boenheter i form av eneboliger, men også boenheter i form av leiligheter hvor vannforbruket er mindre. Vi ser at der det er leietakere i private hjem så er forbruket høyere enn gjennomsnittet. Vannmålerne fanger opp alt dette. Vi kan trykt fase ut den nåværende ordningen, glemme å holde orden på mennesker og dyr, en ordning som er en endeløs og ressurskrevende ørkenvandring. Dataene fra vannmålerne gir oss grunnlaget for å fakturere hvert enkelt medlem, om det er industri eller husholdning. Vannforbruket er et tall alle skjønner og kan forholde seg til.

Kostnader for Vannverket: Vi har budsjettet med en kostnad på 1,4 Mill over en 3 – 4 års periode, hvor anskaffelsen av vannmålere koster ca. 1,15 Mill etter dagens priser og dagens medlemstall, resterende 250.000 er administrasjon i forbindelse med prosessen, noe som ikke er så enkelt å tallfeste, men med en totalpris på 1,4 Mill bør vi være «innafor». Budsjettprisen på 1,4 Mill inkluderer ikke en del målere som det er ønske om å installere for å få en bedre informasjon om vannforbruk og lekkasjer i forskjellige områder på Tyristrand.

På det tidspunktet beslutningen ble tatt, var vi ikke klar over at beslutningen førte til at det dukket opp en gammel avtale med Statsbygg som gjorde at vi etter forhandlinger med Statsbygg fikk inn nærmere 700.000 i 2018, og at merinntektene fra Statsbygg fortsetter hvert år fordi Statsbygg nå betaler etter forbruk, og ikke etter et antall fastavgifter slik de har gjort siden fengslet åpnet. Disse pengene hadde altså ikke fysisk kommet inn på konto til Vannverket i 2018 uten beslutningen om vannmålere. Så når vi ser på hva beslutningen om å installere vannmålere koster Tyristrand Vannverk, så er det 1,4 Mill minus 700.000 med andre ord en kostnad på 700.000. Dette er det vi vet i dag. Vi er ikke i nærheten av å ha brukt opp de ekstra inntektene som har kommet inn, pr i dag ligger vi på ca. 325 tusen på vannmålere. De som hevder at vannmålerne kommer til å koste medlemmene i Vannverket store beløp må presenter sitt regnestykke.

Hva koster det å drifte systemet med vannmålere? Vi har et foreløpig tall på ca 20 tusen kroner pr år. I tillegg må vi regne med en del administrative kostnader til kontroll og kvalitetssikring av data i forbindelse med faktureringen. Kostnadene må sees opp mot det vi sparer på at vi ikke skal bruke ressurser på skjemaer og kontroll av medlemmer, samt gevinsten ved at vi får et helhetlig og effektivt system hvor alle betaler det de skal.

Økonomiske konsekvenser for medlemmene: Bruker du lite vann så vil vannavgiften din med vannmåler bli mindre enn den fastavgiften som blir fastsatt hvert år så lenge det er fastavgifter (se

regneeksempler). Bruker du mye vann må du betale mer. Er du i en familiesituasjon i dag som gjør at du bruker mye vann, vil du kanskje om få år være i en situasjon hvor vannforbruket ditt er mindre, og da vil du automatisk betale mindre. Opprettholdes den nåværende ordningen må du betale dyrt for det vannet du bruker hvis vannforbruket ditt er beskjedent, og akseptere at du subsidierer andres vannforbruk.

Det må være lov å si at det systemet som er i bruk i dag med fastavgifter er gått ut på dato. De som vil beholde den nåværende ordningen må ta inn over seg de svakhetene denne ordningen har for Vannverket. Skal den nåværende ordningen fortsette bør/må vedtektene og reglene for faktureringen endres slik at det er mulig for administrasjonen å gjennomføre faktureringen i henhold til gjeldende vedtekter og regler. Jeg vil hevde at det ikke er mulig i dag.

Forslag fra aksjonskomiteen: Så er det forslaget som det skal stemmes over. Vannmålere skal ikke monteres, dog åpnes det for at inntil 3 % av eierne benytter vannmåler (industri/storforbrukere). Her kommer det altså inn enda en ny parameter som administrasjonen må forholde seg til, i tillegg til de parameterne som allerede er der i dag. Hvem og hvordan skal det bestemmes om en industribedrift eller et medlem er storforbruker, uten å ha målt forbruket? Hvis dette skal fungere må forslaget konkretiseres. Slik forslaget er formulert blir dette et opplegg som gir grunnlag for forskjellsbehandling. La oss unngå dette ved å lage klare og tydelige ordninger som er lett å praktisere nå og i framtiden, ordninger som er i samsvar med samvirkelovgivningen som sier at du plikter å betale for det du får levert. Med vannmålere vil alle bli behandlet likt.

Vi etterlyser argumenter for å beholde den nåværende ordningen. Er det noen som kan fremlegge gode argumenter for å beholde den nåværende ordningen, noe som har positive effekter for Vannverket? Hvis den nåværende ordningen opprettholdes forventer vi at noen kommer med løsninger på de utfordringene som Vannverket står overfor, utfordringer som den nåværende ordningen ikke er egnet til å løse.

Konsekvens av avstemningen: Når du stemmer over forslaget så sier du enten ja eller nei til en ordning som vil fungere inn i framtiden. Ordningen med vannmålere er enkel å gjennomføre. Den er rettferdig. Den er ressurs sparende. For nye personer som kommer inn i administrasjonen er dette en enkel ordning å sette seg inn i og administrere. Stemmer du for å opprettholde nåværende ordningen, så kan det være at du er med å «vinne» avstemningen, men hva er det du vinner? En stemme mot vannmålere kan sette utviklingen i Vannverket på vent i mange år framover, en utvikling som fagfolk ser på som nødvendig for at Vannverket skal henge med i utviklingen ellers i samfunnet. Styret har tatt på seg et stort ansvar med beslutningen om vannmålere. De som fronter aksjonen mot vannmålere tar på seg et stort ansvar fordi en nødvendig utvikling i Tyrstrand Vannverk blir satt på vent. Dette er du med å avgjøre med din stemme.

Priser og regneeksempler:

Prisen for fastavgift for 2019 er kr 3.500,- inkl mva pr. husstand uavhengig av vannforbruk.

Prisen for vannmålere er: Fastledd kr 750,- inkl mva.

Leie av vannmåler kr 187,50 inkl mva.

Pris pr. m³ kr 28,75 inkl mva. Minimum 80 m³.

Gjennomsnittlig forbruk pr medlem i en familie er 50,4 m³ pr. år, eller med andre ord ca 138 liter pr. døgn.

Enslige og pensjonister:

Minimum 80 m³. $80 \times 28,75 = 2.300 + 750 + 187,50 = \text{kr } 3.237,50.$

Ektepar: $50,4 \times 2 = 100,8 \text{ m}^3$: $100,8 \times 28,75 = 2.898 + 750 + 187,50 = \text{kr } 3.835,50.$

2 voksne + 2 barn:

$50,4 \times 4 = 201,6 \text{ m}^3$: $201,6 \times 28,75 = 5.797 + 750 + 187,50 = \text{kr } 6.733,50.$

I regneeksemplene har vi brukt statistiske tall som representerer landsgjennomsnittet. For mange høres dette mye ut, men det er et gjennomsnitt som fanger opp et varierende forbruk hos den enkelte familie. Avlesningen av kommunens vannmålere på Tyristrand viser et snittforbruk på ca 95 m³ pr. husstand i 2016. Vi ser at enslige ofte bruker under 50 m³ pr år. Vi ser også at barnefamilier på 4 som etter gjennomsnittet skulle bruke 200 m³ pr år ofte ligger en del under dette nivået.

Gjennomsnitt for Tyristrand: $95 \times 28,75 = 2.731,75 + 750 + 187,50 = \text{kr } 3.668,75.$

Erfaringene er at vannforbruket synker med opptil 20 % når en husstand får installert vannmåler fordi man blir mer bevisst på hvordan man bruker vann. Det er ca 500 husstander på Tyristrand som har vannmåler for å måle utslipp så disse har nok allerede vært gjennom denne prosessen.

Årsaken til at vi har satt et minimumsforbruk på 80 m³ pr år for de som har vannmålere, er at vi må sikre at Vannverket får de inntektene som er nødvendig i perioden hvor noen faktureres etter forbruk/vannmåler, og de som ikke har installert vannmåler fortsatt faktureres fastavgifter. Når alle har fått vannmålere får vi oversikt over vannforbruket hos alle medlemmene; industri, næringsliv, landbruk, institusjoner og husstander, og da vil alle husstandene være med, også de som er leietakere i private hjem og som administrasjonen i dag ikke får tak på med dagens ordning. Når alt dette er på plass vil det være enklere å fastsette vannavgiften slik at den blir lavets mulig for medlemmene, i samsvar med samvirkelovgivningen og Vannverkets vedtekter.

Tyristrand Vannverk SA

8. februar 2019

Jann Moe
Daglig leder

Dato: 07.02.2019

Styrets kommentar

Ekstraordinært årsmøte 20. februar 2019

Styret mottok brev den 21. januar med krav om ekstraordinært årsmøte, undertegnet av 10% av andelseierne i Tyrstrand Vannverk.

I henhold til Vannverkets vedtekter § 12 skal styret innkalle til ekstraordinært årsmøte når minst en tidel av medlemmene krever det for å ta opp et klart angitt emne.

På underskriftslistene står saken ikke beskrevet. Der står det: «krav om ekstraordinær generalforsamling».

Vedlagt følger et skriv hvor det står:

«Temaet vannmålere har vært drøftet tidligere, og det er et behov for å avklare om eierne ønsker vannmåler.

Forslag til vedtak: **Vannmålere skal ikke monteres, dog åpnes for at inntil 3 % av eierne benytter vannmåler (industri/storforbrukere)».**

Styret mener forslaget til vedtak skulle stått beskrevet på underskriftslistene, men velger likevel å innkalle til ekstraordinært årsmøte slik «aksjonen» ber om. Styret oppfatter det slik at de 10% av andelseierne ønsker en årsmøteavgjørelse om vannmålersaken for å bli ferdig med denne saken som enkelte opplever har skapt uro i bygda siste året.

Litt historikk:

Styret besluttet i 11. oktober 2017 å innføre vannmålere som grunnlag for fakturering av vannavgift. Etter at den praktiske gjennomføringen var avklart ble alle medlemmer i Vannverket skriftlig orientert om dette 6. mars 2018.

Under årsmøtet 29. mai 2018 ble følgende saker i tilknytning til vannmålere behandlet (se årsberetning):

1. Har styret hjemmel til å foreta en slik stor omlegging av måten avgiften blir krevd inn på uten at det foreligger vedtak fra et årsmøte?
Forslaget ble trukket mot at det innkalles til et medlemsmøte hvor styret informerer om vannmålere.
2. Det installeres ikke vannmåler før abonnenten er tilknyttet kloaknett.
Styrets innstilling: Forslaget avvises. Styrets innstilling vedtatt mot 10 stemmer.
3. Dersom det mot formodning vedtas at det skal monteres vannmålere, foreslår vi at monteringen skjer på frivillig basis. Dermed gir man abonnenter med lavt vannforbruk

muligheten til å redusere sin kostnad. Styrets innstilling: Forslaget avvises. Styrets innstilling vedtatt mot 6 stemmer.

4. Forslag om at bare nye boenheter skal ha vannmålere.
Styret innstilling: Forslaget avvises. Enstemmig vedtatt.

Informasjonsmøte om vannmålere ble avholdt 26. september 2018. I ettertid fikk alle medlemmer en skriftlig orientering fra styret om videre framdrift av installasjon av vannmålere.

Styrets vedtak av 11. oktober 2017 om installasjon av vannmålere som et nødvendig verktøy i den videre driften av Vannverket ligger fast. Vedtaket ble fattet i.h.h.t. vedtektenes § 15 pkt.4. (se nedenfor). Da det ble stilt spørsmål om lovligheten av vedtaket søkte styret råd fra vannverkets advokat for å finne ut om vi hadde gått utover våre fullmakter. I så fall måtte vedtaket oppheves. (Vi vet enkelte har oppfattet dette slik at vi har brukt advokat mot andelseierne, noe som ikke stemmer. Vi ville kun ha en nøytral vurdering av saken). Vi fikk støtte på vår tolkning av vedtektene, men det ble også påpekt at vedtektene er uklare og gir rom for ulike tolkninger. Deres klare råd var at vedtektene bør utbedres.

De innsendte forslagene som omhandlet vannmålere ble nedstemt/trukket på det ordinære årsmøtet 29. mai 2018, og styret ble enstemmig gjenvalgt.

Her følger styrets vurdering av saken, og de utfordringer og konsekvenser som følger av denne situasjonen:

I henhold til vedtektene skal styret lede vannverkets virksomhet.

Vannverkets formålsparagraf, § 3, sier at «Vannverket har til formål å fremme medlemmenes interesser ift vannforsyning, så som medlemmenes egeninteresse i å sikre at hensynet til kvalitet, sikkerhet og langsiktighet for vannforsyningen blir ivare tatt gjennom deres deltakelse i virksomheten som kjøpere av vann til husbruk og annen bruk så langt de eksproprie rettigheter tilsier. Vannverket skal drives etter selvkostprinsippet. Vannverket har ikke økonomisk erverv som formål».

§ 15 i vedtektene omhandler styrets oppgaver:

«Styret skal lede vannverkets virksomhet etter lov og gjeldende vedtekter. Med dette forstås alminnelig forvaltningsansvar og tilsyn med den daglige ledelse. Herunder ligger bl.a. et overordnet ansvar for:

- At det foretas vanlig vedlikehold
- At det opprettes kontrakter med nye medlemmer,
- At det innstilles for årsmøtet vilkår for bruk av vann,
- **At det bestemmes årsavgift for bruk av vann og regler for innkreving av disse,**
- At det utarbeides og innstilles overfor årsmøtet driftsreglement og forretningsregler.

For øvrig skal styret jobbe for vannverkets trivsel og fremgang.

Vannavgiften må fastsettes slik at vannverket er sikret en årlig inntekt som er tilstrekkelig til å dekke de årlige driftsutgiftene, renter og avdrag på lån, fornyelse, tilsyn og vedlikehold».

I tillegg til egne vedtekter, styres vi av lover og forskrifter. **Samvirkeloven** og **Drikkevannsforskriften** er sentrale. Mattilsynet er kontrollerende instans. Dersom kravene i Drikkevannsforskriften ikke oppfylles kan vannverket bli bøtelagt og i verste fall stengt. Kravene har blitt flere og kontrollen er

skjerpet betraktelig de seneste årene for alle landets vannverk. Selv om vi kanskje ser på Tyrstrand Vannverk som et lite og privat foretak, så er kravene akkurat de samme som f.eks til vannverk som drives av store kommuner. En viktig forskjell er dog at vi driftes med svært beskjedne ressurser, og med stor frivillig innsats. (To deltidsansatte og et styre på 5 personer). Om dette er liv laga i årene fremover er ikke styret sikre på.

Hvem skal styre Tyrstrand Vannverk?

Styret skal være foretakets øverste utøvende ledelse. En generalforsamling/årsmøte er ikke en ledelse, men øverste myndighet. Styret har tilsynsansvar overfor daglig leder/ledelse, og har ansvar for å fatte beslutninger og utvikle en god strategi for foretaket. Et styre skal være et selvstendig juridisk organ som kan vurdere helt fritt, men det er selvsagt klokt å høre på hva eieren vil. Når det finnes mange eiere som i et samvirkeforetak er det ikke lov å favorisere noen eiere framfor andre.

Eiernes arena er årsmøtet, og der skal eierne beslutte:

1. Hvem som skal styre/lede foretaket.
2. Vedtekter og formålsparagrafer.

Etter *loven* kan årsmøtet egentlig ikke påvirke mer enn disse to forholdene.

Hvilke fullmakter årsmøtet evt. har utover dette følger av *egne vedtekter*, så fremt de ikke strider mot *loven*. Vedtektene *må* gi årsmøtet den myndighet som følger av *loven* (samvirkeloven). Men *kan* tillegge årsmøtet videre fullmakter om det er ønskelig.

Så er spørsmålet hvordan Tyrstrand Vannverk har vært driftet opp gjennom årene. Etter det vi erfarer har årsmøtet fungert mer som en ledelse ved at mange små og store beslutninger har vært avgjort der før de har blitt satt ut i livet. Eksempelvis da renseanlegget ble bygget og årsmøtet vedtok en tilleggsavgift i noen år for å betale raskt ned på lånet i den første fasen. Dette var en avgjørelse som helt klart kunne (og trolig burde) vært tatt av styret. Det skader kanskje ikke å avgjøre saker på årsmøtet så lenge eierne er samstemte og har tillit til de sakene som blir forslått av styret. Problemene starter når uenighet oppstår og tilliten svikter, og det er vel der vi står i dag.

Det blir vanskelig å styre et foretak dersom alle eiere skal kunne instruere styret i hvordan foretaket skal driftes. Dette krever at alle må sette seg inn i detaljerte forhold knyttet til lover og forskrifter, pålegg og drift og vedlikehold av renseanlegget, vanningsrestriksjoner, prosjektering av høydebasseng og utredning av alternativ drikkevannskilde, investeringsbehov, ressursbruk ift administrative oppgaver som f.eks. ved utarbeidelse av risikoanalyser, beredskapsplaner, rapporteringer, valg av egnet datasystem, budsjettering, faktureringsmetoder, medlemsregister, båtetter, restriksjoner, opplysningsplikter osv. (oppgavene er flere, men dette er noe av det styret og de ansatte jobber med.) Man kan ikke forvente at alle andelseierne skal bruke tid på å sette seg inn i alt dette. Derfor må man ha et styre. Dette er jo styrets jobb og det nåværende styret har tatt dette på dypt alvor. Forhåpentlig er et styret derfor best skikket til å lede og fatte de gode beslutningene for vannverket.

Vannmålere og kostander

Nåværende styre er overbevist om at installering av vannmålere er smart ift flere utfordringer vannverket står overfor. Sikring av inntektene er helt sentralt. Her har vi gjennom flere år hatt et

stort økonomisk tap pga feil/manglende innkreving av vannavgifter. Vi har blant annet avdekket ca 100 medlemmer som ikke betalte årsavgift fordi de av en eller annen grunn ikke var registrert i medlemsregisteret. Det som har reddet oss den siste tiden er nye tilknytninger. Hadde vi ikke fått inn disse inntektene ville det stått dårlig til.

Inntektene fra årsavgiften har altså egentlig vært for lav i flere år, og lånet som ble tatt opp da renseanlegget ble bygget i 2008 er langt fra nedbetalt. (gjenstår 5 mill.) Om tilleggsavgiften ikke hadde blitt tatt bort etter den avtalte perioden og fortsatt i form høyere årsavgift ville den økonomiske situasjonen vært en annen nå. Dette ble imidlertid avgjort av årsmøtet som kanskje ikke hadde den nødvendige innsikten til å forutse dette.

På årsmøtet i 2016 ble det etterlyst mer konkrete/detaljerte langtidsplaner for vannverket i forhold til drift, vedlikehold og investeringsbehov. Dette har styret arbeidet med, og konklusjonen om vannmålere er en konsekvens av dette.

Styret forstår ikke hvorfor installering av vannmålere skal skape så mye dramatikk. Dette er en helt vanlig praksis hos de fleste vannverk for å sikre en effektiv og rettferdig fordeling av kostnader, samt redusere det totale vannforbruket slik at produksjonskostnadene bremses så langt det er mulig.

Det er ikke sånn som vi får inntrykk av at noen tror, at vannavgiftene totalt sett blir høyere pga vannmålerne. Vannavgiften må opp, med eller uten vannmålere. På sikt kan imidlertid vannmålere (sammen med nytt høydebasseng) bidra til lengre levetid for renseanlegget og gi reduserte kostnader. Disse to tiltakene er svært avgjørende for den videre drift, men ser dessverre ut til å bli vanskelig å få gjennomført for det sittende styret.

Det stemmer at det blir en ekstra kostnad for alle andelseiere når vannmålere skal installeres. Det forstår vi at ingen ønsker. Vi kunne selvsagt valgt å la vannverket dekke kostnadene, og så ta det inn igjen gjennom vannavgiften. Vi har valgt å synliggjøre dette, samt holde det utenfor beregningen av vannavgiften for 2019. **Her det det viktig å påpeke at det kommer en installasjonskostnad av tilbakeslagsventiler selv om vannmålere blir nedstemt.** Denne kostnaden blir omtrent den samme om vannmålerne følger med eller ikke. Dette kommer av krav fra myndighetene om å påse at alle medlemmene monterer tilbakeslagsventil for å hindre forurensing av drikkevannet:

Drikkevannsforskriftene § 4 om Forurensing: «.....Abonnentene skal ha egnet sikring mot tilbakestrømming i samsvar med kravene i plan- og bygningsloven og byggteknisk forskrift for å forhindre at drikkevannet i distribusjonssystemet blir forurenset.»

Tilbakeslagsventilen monteres nå inn samtidig med vannmålerne uten ekstra kostnad for medlemmene. Om det ikke blir montert vannmålere nå, må vannverket gå ut med pålegg om at alle medlemmer monterer tilbakeslagsventil. Da blir medlemmene påført kostnaden for montering av tilbakeslagsventilen nå, for så å bli påført samme kostnad en gang til hvis vannmålerne skal monteres på et senere tidspunkt. Fagpersoner hevder at de nye digitale vannmålerne er en del av den digitale prosessen ellers i samfunnet. Et ekstraordinært årsmøte nå kan utsette prosessen med vannmålere, men å stoppe den for all framtid er utenkelig.

Det må også sies at det er noen utfordringer i overgangen fra faste avgifter til fakturering etter forbruk, fordi vi ikke med sikkerhet kan forutse hvilket forbruk alle har. Derfor må vi gardere oss i overgangen for å forbygge svikt i inntektene. Når alle vannmålere er på plass og forbruket blir mer forutsigbart vil vi enkelt kunne justere vannavgiften **ned** dersom vi går i overskudd. Det vil jo være i alles interesse. De som sitter i styret (med ett unntak) er også betalende andelseiere, og ønsker som

alle andre å betale så lite som mulig. Men at vi må betale mer for rent drikkevann i fremtiden, det er vi overbevist om.

Klare tall om hva utgiftene vil bli for den enkelte i årene fremover er det helt umulig å si. Ut fra dagens prisliste kan du regne deg ut til hva vannavgiften din ville blitt dersom du betalte etter forbruk i år. Ingen private vil imidlertid etter planen bli fakturert etter forbruk før tidligst januar 2020. Vårt mål er at de med lavest forbruk ikke skal oppleve økning i avgiften, mens de som forbruker mer må betale mer.

Vi kan forstå at storforbrukere ikke er fornøyd med å få en høyere avgift enn de har vært vant med. Men vi kan heller ikke se at det er rettferdig at små private husholdninger med en inntekt/pensjon skal betale for et høyt vannforbruk hos andre? Hvis vi skal fortsette med fast avgift som i dag, så vil det være de med minst forbruk som betaler mest for vannet. Ulikhetene vil også bli større når den faste avgiften må økes.

Veien videre....

Som nevnt tidligere så er det lurt å lytte til det eierne mener. Vi har jo selvsagt merket motstanden mot vannmålere. Vi hadde håpet at informasjonsmøtet ville overbevise tvilerne eller motstandere. På årsmøtet og informasjonsmøtet møtte mellom 50 og 60 eiere. Ca 5 % av andelseierne.

Vi oppfordrer deg som leser dette å møte opp nå den 20. februar og avgi din stemme!

Vi kan ikke se at vannverket er tjent med å ha et styre som ikke får gjort jobben sin på grunn av slik motstand vi har opplevd den siste tiden. Arbeidet med vannmålere er nå satt på vent for andre gang inntil vi får en avgjørelse på et ekstraordinært årsmøte den 20. februar 2019.

Dersom ekstraordinært årsmøtet vedtar å stoppe styrets arbeid med å installere vannmålere, og derav overprøver styrets vedtak og anbefalte strategi, så vil styret naturligvis vurdere sin stilling. Hvis styremedlemmer/hele styret velger å trekke seg vil vi be valgkomiteen om å starte arbeidet med å finne kandidater til et nytt styre som må velges på det kommende årsmøtet i mai.

Videre anbefaler styret at styringsmodellen og vedtektene tas opp til vurdering og revideres, slik at de blir tydeligere. Hvilke fullmakter styret kontra årsmøtet skal ha eller ikke ha er pr i dag ikke tydelig. Dersom et styre må legge fram de fleste avgjørelser for et årsmøte kommer utviklingen til å gå tregt, og styret er tvilsom til at Vannverket kan oppfylle fremtidens krav på denne måten.

Med vennlig hilsen

Styreleder Katrine Malmo

På vegne av et samlet styre i Tyrstrand Vannverk.